

Duchovný a náboženský život

S obnovou fasády Kostola sv. Františka Xaverského začali reštaurátori pod záštitou pamiatkového úradu v máji 2016. Do zimy ukončili práce po korunnú rímsu veže, oproti pôvodnému termínu evidujú asi mesačné zdržanie. Podľa reštaurátora práce zdržala technologická náročnosť projektu.

Prvá časť prác v hornej polovici kostola pozostávala z odstránenia omietky, ktorá nasávala vlhkosť a zhoršovala sta-

Reštaurátor Juraj Krajčo: „Budova potrebovala dýchať.“

viebno-technický stav budovy. Podľa reštaurátora **Juraja Krajča** budova potrebovala dýchať. „Bol to jeden z hlavných účelov – aby boli omietky priedušné a omietková zmes stabilná,“ vysvetlil. Po ich odstránení naniesli na budovu nové omietky

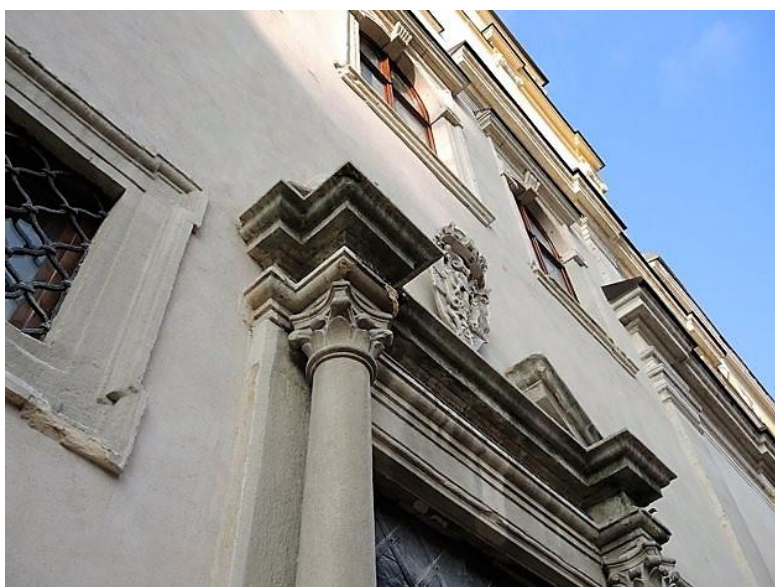
na báze minerálneho vápna a k slovu sa dostali reštaurátori.

„Reštaurovali sme prakticky všetko. Väčšina vecí, ktoré majú teraz okrovú farbu, sú pôvodne kamenné. Kamenné časti na fasáde kostola sa robili reštaurátorským spôsobom a omietky umelecko-remeselne,“ ozrejmil Juraj Krajčo. Piaristický kostol podstúpil v prvej fáze obnovy aj zmenu farebného akcentu fasády. Okrovú farbu nahradila lomená biela. Výraz kostola zlepšili aj obnovené drevené žalúzie zvukových otvorov veží.

Podľa pamiatkarky **Márie Vdovičikovej** nemožno pri obnove nespomenúť revíziu klampiarskych prvkov. Po ukončení prác budú všetky omietky v lomenej bielej farbe a architektonické články zviditeľní tmavší farebný akcent.

„Snažíme sa o to, aby sme fasádu prispôbili pôvodnému barokovému výtvarnému výrazu. Výskum preukázal, že kostol mal biele steny, okrové vystúpené prvky a šedé hlavice a pätky pilastrov. Tak bol farebne vyhotovený po vyhorení začiatkom 18. storočia, keď ukončili aj výzdobu interiéru,“ vysvetlil Juraj Krajčo, ktorý v minulosti reštauroval aj interiér kostola. Po ukončení obnovy fasády bude interiérová a exteriérová výzdoba časovo zosúladená.

Jednou z najväčších výziev bude reštaurovanie hlavného vstupného portálu, ktorý je podľa Juraja Krajča v havarijnom stave. Práve portál bol jedným z hlavných spúšťacích mecha-

nizmov, odkedy majiteľ začal uvažovať o reštaurovaní fasády.

„Jeho architektúra je v havarijnom stave a hrozí značná deštrukcia,“ upozornil. Obnovenie prác odhaduje Juraj Krajčo na marec – apríl roka 2017, v pláne je aj

odvodnenie obvodových múrov kostola. „Keďže sa plánuje rekonštrukcia námestia, chceli by sme to spraviť v súčinnosti s mestom,“ dodal Juraj Krajčo.

História má čím prekvapiť, o čom sa presvedčili minulý rok aj samotní pamiatkari. Ich odborné výskumy odhalili, že sochy sv. Petra a Pavla po stranách vstupného portálu nie sú kamenné, ale drevené, vyžadujú si preto samostatný reštaurátorský prístup.

„Vlastník pamiatky musí požiadať o rozhodnutie, ktoré vydá krajský pamiatkový úrad na reštaurovanie sôch. Boli by sme radi, keby pri finalizačných prácach na konci roka 2017 boli

sochy zreštaurované a mohli byť nainštalované na priečelie kostola,“ dodal Juraj Krajčo.

www.sme.sk 04.01.2017

pomocná evidencia 015/1/2017

Budova Úradu Trenčianskeho samosprávneho kraja na Ulici K dolnej stanici v Trenčíne stojí od roku 2009. Prvýkrát jej priestory vysvätili až v roku 2017. Stalo sa to na podnet trenčianskeho župana **Jaroslava Bašku** v rámci trojkráľových sviatkov.

Popriať všetko dobré zamestnancom Trenčianskej župy

a vysvätiť priestory, v ktorých každodenne pracujú, prišiel farár **Róbert Stenclák** z Farského úradu vo Valaskej Belej. V sprievode obecného starostu a ďalších zamestnancov valaskobelianskej farnosti svätenou vodou posvätil jednotlivé kancelárie a nad dvere symbolicky napísal 20-G+M+B-17: Boh nech žehná tento dom.

V priestoroch vestibulu Úradu TSK v prítomnosti zamestnancov župy viedol Róbert Stenclák aj krátku bohoslužbu.

www.tsk.sk 09.01.2017

pomocná evidencia 033/1/2017

Tri metre vysoký, meter široký a 25 centimetrov hrubý žulový pamätník osadili na západnú stranu evanjelického kostola vo štvrtok 1. júna.

V posledný októbrový deň si evanjelická časť veriacich pripomenie 500. výročie reformácie. Deň reformácie oslavujú

zbory po celom svete špeciálnymi službami Božími, na ktorých si pripomínajú výročie, kedy augustínsky mních **Martin Luther** pribil na dvere kostola v nemeckom Wittenbergu 95 téz.

Tento deň si trenčianska obec uctí slávnostným odhalením

žulového pamätníka s bronzovou tabuľou pred západnou stranou kostola. Pamätník v hodnote niekoľko tisíc eur si Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku so sídlom v Trenčíne zabezpečil z vlastných zdrojov.

Prvú časť pamätníka osadili do zeme vo štvrtok, pozostáva z vypracovaného monobloku žuly.

„Spracovaný kameň má predstavovať štylizované dvere, na ktorých bude pribitý papier z bronzu. Text na bronzovej tabuli bude hovoriť o základných pilieroch reformačného učenia. V niekoľkých vetách vyjadří, s čím Martin Luther vystúpil a ako sa snažil o obnovu cirkvi,“ vysvetlil trenčiansky evanjelický farár **Ján Bunčák**.

Asi tri metre vysoký pamätník sochára **Martina Dzureka** váži zhruba 1,7 tony, opracovať jeden kus kameňa bolo podľa jeho autora náročné.

„Žula je v rámci kameňa najtvrdší materiál, práca s ním bola náročná, ale keďže v dnešnej dobe existujú rôzne stroje, ktoré dokážu prácu zľahčiť, tak to bolo jednoduchšie,“ priblížil sochár. Ako vysvetlil, práce na pamätníku pokračujú, realizácia skončí až októbrovým osadením bronzovej tabule na žulu. Tvar monumentu podľa Dzureka vychádza z minulosti.

„Vychádzal som z histórie a z toho, čo sa udialo vo Wittenbergu. Tak, ako Luther pribil tézy na dvere, podobne symbolicky je stvárnený aj tento motív,“ povedal sochár, ktorý už vytvoril pamätník Martina Rázusa v Bratislave, pamätník misionárom v Nitre či veľký oltár pre kostol v Krpeľanoch.

Farár Ján Bunčák.

Náklady na pamätník v hodnote niekoľkých tisíc eur uhradí cirkev z vlastných zdrojov, o dar však požiadali aj cirkevníkov. Podľa štatistických údajov žije v Trenčíne asi 3 100 evanjelikov, spolu s okolitými obcami počet veriacich prevyšuje číslo 3 800.

Ako vysvetlil Ján Bunčák, konečnú podobu pamätníka dotvorí prostredie, ktoré pozmenia. Areál zo zvyšných dvoch strán dostane oplotenie podobné pôvodnému, historickému. Súčasťou finálnych prác budú terénne úpravy.

„Celé to tu zatrávňime, pamätník bude vizuálne ako keby vyrastať priamo z trávy a bude pekne nasvietený,“ dodal evanjelický farár. Pamätník slávnostne odhalia v nedeľu 29. októbra, keďže tohtoročný Deň reformácie pripadá na utorok 31. októbra.

www.sme.sk 07.06.2017

pomocná evidencia 513/1/2017

Myšlienka založiť spolok kresťansky zmýšľajúcich Trenčianov-seniorov viedla ku vzniku klubu v roku 1997. Členovia klubu sa venujú rôznorodej činnosti, ktorá priťahuje ďalších členov, k dnešnému dňu je ich už 297.

Za toto obdobie sa vo vedení vystriedali traja predsedovia: **Daniela Pešková, Vojtech Filin** a teraz **Darina Tinková**. V prvej polovici tohoto jubilejného roku si vypočuli 19 prednášok z rôznych oblastí života, pripravili viacero zájazdov, športových, turistických, kultúrnych a náboženských akcií, spoločenských posedení a

zúčastnili sa i verejnoprospešných prác v meste.

Radi poznávajú svoju vlasť – krásne Slovensko, a tak sa často ide na zájazd dvomi autobusmi. Zoznamujú sa s históriou, prírodnými,

architektonickými a sakrálnymi pamiatkami i životom ľudí v jednotlivých regiónoch.

Na mnohých miestach Slovenska, za obdivu domácich aj zahraničných turistov, znie pieseň „Slovensko moje, otčina moja, krásna si ako raj...“

Zájazd na Oravu sa začal plavbou loďou na Slanický ostrov umenia v Oravskej priehrade. Prehliadli si barokový Kostol Povýšenia svätého Kríža s galériou ľudového umenia pri príjemných tónoch organovej hudby. Zastavili sa aj pri soche známeho slanického rodáka, kňaza **Antona Bernoláka**, zakladateľa prvej spisovnej slovenčiny.

Nádherný pohľad na Oravu a Oravskú priehradu sa naskytl z vrchu Grappa nad obcou Klin, kde stojí socha Krista Spasiteľa – menšia, verná kopia slávnej sochy nad brazílskym mestom Rio de Janeiro.

Po zastavení sa pri hrobe slovenského biskupa **Jána Vojtaššáka** v Zákamennom, zájazd zakončili v Oravskej Lesnej na

lesnej železničke, ktorou sa vyviezli rozprávkovým lesom do sedla Beskýd s goralskou železničkou a rozhl'adňou. Pozreli si aj dominantu obce Kostol sv. Anny, postavený v architektonickom štýle novodobej secesie s jedinečným spojením dreva, kameňa, muriva a ľudových prvkov.

Na zájazde do Rajeckej doliny navštívili obec Čičmany, známu maľovanými drevenicami, vyhlásenú za Pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry. Po zastavení sa vo Fačkovskom sedle sa potešili pohľadom na Kl'ak (1352 m n. m.), jeden z vrcholov Malej Fatry.

V Rajeckej Lesnej – časť Frivald si pozreli Baziliku Panny Márie so známou drevenou sochou Frívaldskej Panny Márie – pútnické miesto, unikátny drevený betlehem, dielo majstra **Josefa Pekarua**, kde okrem narodenia Ježiša Krista sú zobrazené charakteristické črty všetkých regiónov Slovenska.

Nasledovala prehliadka kúpeľného mesta Rajecké Teplice, ktoré naši seniori radi navštevujú. V neďalekej obci Kunerád boli zarmútení pohľadom na chátrajúci a rozpadajúci sa, ešte pred sedemnástimi rokmi krásny kaštieľ a národnú kultúrnu pamiatku, Kunerád. Spiatočnou cestou, popri rieke Rajčianke, si radostne zaspievali pieseň „Vy stromečky okolo Rajčianky...“

Zážitkom bol aj trojdňový zájazd do rakúskeho Salzburgu a Bavorských Álp. V mestečku Hallein, kde boli ubytovaní, si pozreli hrob autora hudby k nezabudnuteľnej piesni Tichá noc, svätá noc **Franza Xavera Grubera**.

Na vrchu Kehlstein v Nemecku (1834 m n. m.) navštívili letné sídlo smutne známeho **Adolfa Hitlera**, takzvané Orlie hniezdo. Pohľad na štítý Bavorských Álp bol úchvatný. Plavbou po jednom z najväčších bavorských jazier Chiemsee sa dostali na ostrov Herrenchiemssee s rovnomenným zámkom, ktorý je kópiou zámku francúzskeho kráľa Ľudovíta XVI. z Versailles.

Z turistických akcií spomeniem výstup zo Snilovského sedla na najvyšší vrch Malej Fatry – Veľký Fatranský Kriváň (1709 m n. m.), z ktorého je nádherný výhľad na Vrátnu dolinu, Rozsutce a Turčiansku kotlinu a tiež turistiku cez Jánošíkove diery z Bieleho Potoka do Štefanovej, kde vždy zachutili bryndzové halušky a dobré pivo.

Pekná bola aj turistika po slovensko-poľsko-českom trojmedzí, kde sa stretajú hranice týchto štátov. Prešli obcami

Čierne (SR), Jaworzynka (PL) a Hřčava (ČR) späť do Čierneho a vlakom do Trenčína.

Zúčastnili sa aj športových hier kresťanských seniorov, usporiadaných v rámci Trenčianskeho kraja v Parti-

zánskom a za umiestnenie v jednotlivých disciplínach si pri- niesli sedem medailí.

Vydarený bol týždenný pobyt vo Vysokých Tatrách, kde členovia podľa svojej fyzickej zdatnosti robili túry po tatranskej magistrále i iných turistických trasách.

Osobitným zážitkom bola návšteva poľovníckeho zámčoku Hohenlohe v Tatranskej Javorine – teraz v správe prezidenta Slovenskej republiky. Na jeden z tradičných bowlingových turnajov, na ktorých sa zúčastňuje približne 40 členov, prišli aj pracovníci slovenskej televízie a v pravidelnej relácii Generácia na STV2 odvysielali zábery z turnaja a rozhovor s členmi výboru o činnosti klubu.

www.sme.sk 06.09.2017

pomocná evidencia 707/1/2017

V Slovenskej provincii prežívame veľkú radosť z toho, že

Peter Valachovič prijal kňazské vysvätenie.

náš spolubrat **Pá-
ter Peter Vala-
chovič** SchP prijal
z rúk nitrianskeho
biskupa **Mons. Vi-
liama Judáka**
kňazské svätenie.

Páter Peter Va-
lachovič prijal svä-
tenie v sobotu 25.
novembra v Pia-

ristickom kostole v Trenčíne. Jeho svätenie vnímame ako veľký Boží dar, ktorý sme mohli prijať na záver Kalazanského jubilejného roka.

Tejto slávnosti sa zároveň zúčastnil aj generálny asistent **pá-
ter Giraldez**. Za Pátra Petra Valachoviča sa spolu modlíme a tešíme sa na jeho službu.

www.piaristi.sk 25.11.2017

pomocná evidencia 859/1/2017

Po násilnom rušení mužských kláštorov v rámci Akcie K v apríli v roku 1950 dozrieval v hlavách predstaviteľov komunistickéj strany plán sústrediť aj rehoľné sestry.

Sestra **Viera Barteková** sa narodila v roku 1921 v Nemšovej, kde aj navštevovala základnú školu, potom nastúpila do Trenčína do školy k sestrám De Notre Dame.

„Po ukončení učiteľského ústavu v roku 1942 sme zmaturovali. A odišli sme do Nového Mesta na prípravu do noviciátu. Nové Mesto nad Váhom, to bola naša provincia. Skutočne som bola rada medzi deťmi, aj keď všelijaké krízy prišli na človeka, čo bude, ako bude,“ hovorí sestra Viera.

Obdobie prenasledovania cirkvi

Už v roku 1948 sa začalo obdobie bezohľadného porušovania ľudských práv. V nasledujúcich rokoch sa to osobitne prejavovalo práve proti katolíckej cirkvi.

Rany, ktoré jej komunistická moc zasadzovala, boli kruté a neľudské: zoštátnovanie cirkevných škôl, obmedzovanie katolíckej tlače a spolkov, likvidácia reholí, väznenie biskupov, kňazov, laikov a občanov verných cirkvi.

Sestra Viera Barteková.

„Už po skončení vojny sa zoštátnili naše rímskokatolícke

školy. Aj naša sestra riaditeľka sa musela vzdať svojho pôsobenia a prišiel pán riaditeľ civilný a ešte nás nechal vyučovať ako rehoľné sestry na základnej škole v Novom Meste nad Váhom. Ale netrvalo to dlho. V septembri sme začínali a v decembri som ako prvá dostala premiestňovací dekrét do Oravského Veselého,“ spomína rehoľná sestra.

Po násilnom rušení mužských kláštorov v rámci Akcie K v apríli v roku 1950 dozrieval v hlavách predstaviteľov komunistickej strany plán sústrediť aj rehoľné sestry.

Sestry-učiteľky zostali na školách pôsobiť až do 28. júna 1950. Po mesiacoch čakania a neistoty prišiel každej z nich dekrét o prepustení zo školskej služby.

Znel: „Keďže vychovávateľské úlohy neplníte, vaše prepustenie z učiteľskej služby je v záujme socialistickej výchovy školskej mládeže nevyhnutné. Pracovné príjmy sú vám

zastavené dňom 30. júna 1950. Keďže ste členkou rehole, upovedomujeme o tomto rozhodnutí Slovenský úrad pre veci cirkevné.“

Akcia Rehoľníčky

Rehoľné predstavené zaradili do väčších komunít, do Trenčína a Topoľčian poslali sestry učiteľky, ktoré pôsobili na malých filiálkach. Úrad pre veci cirkevné im prideliť prácu, v Topoľčanoch sestry plietli pre firmu Angora pánske vesty.

„Bol teplý augustový deň roku 1950. Pri pletení sme sa snažili zostať pokojné s istou nádejou, že budeme mať aspoň relatívny pokoj od napätia, čo bude ďalej s nami. Pracovali sme na prvom poschodí v otvorenej spojovacej miestnosti medzi budovou kláštora a budovou školy,“ spomína na to, ako prebiehala Akcia R (Akcia rehoľníčky) 29. augusta 1950.

„Zrazu sme začuli hlasnejší hovor. Sestra školníčka vstupovala do budovy školy a za ňou dvaja príslušníci Štátnej bezpečnosti. Pýtali sa jej, kde je telefón. Sestra nič netušila, myslela, že je to kontrola. Viedla ich do školy k telefónu. Nenápadne prerušili telefónny drôt. Sestra zakričala: ‚Čo to robíte?‘ Musela však už ísť pred nimi ako zatknutá.“

Jeden člen ŠtB zamkol budovu a kľúč si strčil do vrečka. Sestry tento výjav prestrašene pozorovali. Prestali pliesť a ponáhľali sa na prízemie oznámiť predstaveným, čo sa stalo. Pri sestre predstavenej však stáli iní dvaja príslušníci ŠtB.

„Hlučne a arogantne vyjednávali o ďalšom postupe rýchleho odchodu. Naše nádejné pôsobisko a pracovisko skončilo.“

Sestra, ktorá eštebákom ukázala telefón, utekala na druhé poschodie budovy školy, kam bol ešte voľný prístup. Otvorila okno a čakala niekoho známeho, aby mu zhodila kľúč od svätostánku.

„Božím riadením práve prechádzala okolo jej rodná sestra. Zhodila jej kľúčik a prosila, aby ho odniesla na faru, aby sa kňaz postaral o prenesenie Najsvätejšej Sviatosti. Sestra ihneď

pochočila ťažkú situáciu a dôležitú úlohu splnila. Božia Prozretel'nosť nám pomohla aj vtedy.“

Rádové sestry sa museli rýchle zbalit'. Ako prvé zachraňovali bohoslužobné veci a v rýchlosti ich schovávali medzi svoje osobné veci. Zachránili, čo sa dalo. ŠtB im dala na to tri hodiny.

Pri balení ich sledovali s úškrnom na tvári eštebáci. Sestry svoje veci znášali k nákladným autám.

„I keď sme boli hlboko dotknuté takou neľudskou likvidáciou, boli sme jednej mysle a srdca. Pokojom sme svedčili, že sme verné Cirkvi a reholi. Drastické udalosti dňa ustupovali a vracal sa relatívny pokoj, zvlášť keď sme videli, že nás nerozdelili.“

Rozdelenia sme sa báli najviac. To sú spomienky z prvých dní sústredenia.

Na všetkých pracoviskách, či už to bolo na poli, v továrňach, pri ošetrovaní starých ľudí, telesne a duševne chybných deťoch zostali verné, jednotné a veselé. S humorom prekonávali a prežívali životný údel.

Sestry postupne vytlačili zo spoločnosti, učiť nemohli, časť z nich zostala pracovať v nemocniciach a ústavoch, pretože za ne nemali náhradu. Sestra Viera Barteková žije v Charitnom domove v Beckove.

www.dennikn.sk 24.02.2017

pomocná evidencia 188/1/2017